

VIITTOMAKIELTEN LAUTAKUNNAN 86. KOKOUS

aika	perjantaina 10.3.2023, klo 10.05–15.12	
paikka	Kuurojen Liiton suuri kokoushuone A3.44, 3. krs, Valkea talo, Helsinki (hybridikokous)	
läsnä:		
jäsenet	Sanna Paasonen	puheenjohtaja, Zoomitse
	Janne Kankkonen	
	Laura Kanto	Zoomitse
	Pekka Pasanen	Zoomitse
	Thomas Sandholm	
	Mari Virtanen	varapuheenjohtaja (kokouksen puheenjohtaja)
	Lena Wenman	Zoomitse
	Elin Westerlund	Zoomitse
sihteerit	Maria Andersson-Koski Leena Savolainen	
vieraat	Jenny Derghokasian	Kuurojen Liitto ry, klo 10–14, Zoomitse
	Karin Hoyer	5. §
	Magdalena Kintopf-Huuhka	Finlandssvenska teckenspråkiga rf, 5. §
	Maria Kursi	Vanhustyön keskusliitto, 6. §
	Päivi Rainò	Humak, 5. §, klo 10.42–12.00, Zoomitse
tulkit	Tarja Sandholm Tomas Uusimäki	

PÖYTÄKIRJA

1. § Kokouksen avaus.

Varapuheenjohtaja Mari Virtanen toimi kokouksen puheenjohtajana. Hän avasi kokouksen klo 10.05.

2. § Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Varapuheenjohtaja totesi kokouksen laillisesti koollekutsutuksi ja päätäntävaltaiseksi.

3. § Kokouksen esityslista.

Kokouksen esityslista hyväksyttiin muutoksitta.

4. § Lautakunnan edellisen kokouksen pöytäkirjojen tarkistaminen.

Tarkastettiin edellisen kokouksen (85. kokous 9.12.2022) suomen- ja ruotsinkielinen pöytäkirja sekä suomalaisella viittomakielellä viitottu [laaja kooste](#). Ne hyväksyttiin muutoksitta.

5. § Artikkelin "Suomenruotsalaiset viittomakieliset selkokielen kohderyhmänä".

Viittomakielten lautakuntaa oli pyydetty kokouksessaan 10.3.2023 käsittelemään artikkelia *Suomenruotsalaiset viittomakieliset selkokielen kohderyhmänä*¹. Keskusteluun osallistuivat myös vieraat Magdalena Kintopf-Huuhka, Karin Hoyer ja Päivi Rainò. Tarkoituksena oli tarjota tilaisuus tarkastella ja pohtia sitä, miksi artikkeli on herättänyt keskustelua. Alustuksena käytiin läpi tieteellisen artikkelin tunnusmerkit. Lisäksi keskusteltiin kielellisten piirteiden eroista Suomen viittomakielten ja puhutun kielen (ruotsi, suomi) välillä ja siitä, miten nämä erot voivat näkyä selkokielessä.

Päätös 1. Viittomakielten lautakunta totesi, että sen tehtäviin ei kuulu ottaa kantaa tieteellisiin artikkeleihin. Lautakunta kuitenkin haluaa edistää avointa vuoropuhelua ja jatkaa syventymistä selkoviittomakieleen kutsumalla sekä FST:n toiminnanjohtajan Magdalena Kintopf-Huuhkan että artikkelin kirjoittajat Satu Siltalopin ja Camilla Lindholmin seuraavaan kokoukseensa 12.5.2023.

Päätös 2. Lautakunta haluaa myös paneutua selkoviittomiseen laajempaan kokonaisuutena. Toinen syyskauden 2023 kokouksista päätettiin käyttää asiantuntijavieraiden kanssa käytävään laajaan keskusteluun suomalaisen ja suomenruotsalaisen viittomakielen selkokielestä.

6. § Viitottu yksinäisyys -selvitys.

Vanhustyön keskusliitossa tekeillä olevan [Viitottu yksinäisyys](#) -selvityksen koordinaattori Maria Kursi vieraili kokouksessa. Selvityksen tavoitteena on paremmin ymmärtää sitä, kuinka iäkkäät kuurot kokevat ja kuvaavat ei-toivottua yksinäisyyttään. Vanhemmista kuuroista monet elävät hajallaan eri puolilla Suomea, ja heillä on arjessaan vain vähän tai ei lainkaan viittomakielisiä kohtaamisia. Monien heistä kykyyn solmia ja ylläpitää sosiaalisia suhteita vaikuttaa myös se, että he ovat kasvaneet aikuisiksi aikana, jolloin viittomakielisille ei tarjottu mahdollisuutta kehittää kielellisiä ja vuorovaikutuksellisia taitojaan.

¹ 15.12.2022 julkaistu artikkeli <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202301041087>.

6.4.2023 julkaistu, muokattu artikkeli <https://vakki.net/wp-content/uploads/2023/04/RC2022A10.pdf>.

Kartoitusta varten Kursi on haastatellut 12 vanhempaa kuuroa henkilöä, jotka asuvat eri puolilla Suomea. Heistä 10 on suomalaisen ja kaksi suomenruotsalaisen viittomakielen käyttäjiä. Selvityksen tuloksista eräs keskeisimmistä Kursi kertoi olevan se, että haastatellut vain harvoin ilmaisevat yksinäisyyden tunnettaan kielellisesti. Sen sijaan he kuvaavat kokemuksiaan kehonkielellä, eleillä ja kertomalla käytännön esimerkkejä arjestaan. Kartoituksen tavoitteena on kehittää Vanhustyön keskusliiton toimintaa siten, että toiminnalla voidaan vähentää ja poistaa iäkkäiden ihmisten ei-toivotun yksinäisyyden kokemuksia. Osa haastatelluista nostaa uuden tekniikan ja sosiaalisen median mahdollisuutena lisätä sosiaalista kanssakäymistä. Osa taas sanoo ruudun välityksellä tapahtuvan keskustelun olevan vaikeaa ja etäännyttävää.

Selvityksen on tarkoitus valmistua kevään 2023 aikana. Lautakunnan jäsenet kaikki totesivat selvityksen olevan useastakin näkökulmasta tärkeä ja mielenkiintoinen, ja että aihe ansaitsisi tulla vielä edelleen ja syvällisemmin tutkituksi.

7. § Muut asiat

Opetushallituksen asettaman, viittomakielten ajankohtaisia asioita käsittelevän ad hoc -asiantuntijaryhmän ensimmäinen kokous on pidetty 14.2.2023. Ryhmän asettamiskirjeestä käy ilmi sen kokoonpano (ks. [liite 1](#)). Viittomakielten lautakunnan jäsenistä kolme sekä toinen sihteereistä ovat ryhmän jäseniä.

Kokoukset pidetään jatkossa pääasiassa etäyhteydellä. Koska matkakuluja ei synny, kokouksiin voivat osallistua myös varajäsenet. Varsinaisten kokousten välillä voidaan järjestää myös pienempien asiantuntijaryhmien kokoontumisia.

Koko työryhmän kesken kokouksia pidetään vuosittain neljä. Niille sovittiin aiheet: varhaiskasvatus, oppimateriaalit ja julkaisut, perusopetus sekä aikuiskoulutus ja suomalaisen viittomakielen YKI-tutkinto.

8. § Ilmoitusasiat.

- a) Kuurojen Liitto on käynnistänyt [Viitotaan yhdessä 2023!](#) -kampanjan, jolla haastetaan ja kannustetaan viittomakielistä yhteisöä luomaan toimintaa, jonka myötä viittomakieltä omaksuvat lapset ja heidän perheensä pääsevät osaksi yhteisöä.
- b) Yle on tuottanut UMK 2023 -artistien kappaleista viittomakieliset käännökset: [Keira](#), [Käärijä](#), [Kuumaa](#), [Benjamin](#), [Lxandra](#), [Portion Boys](#), [Robin Packalen](#). Kappaleet on kääntänyt ja ne esittää Miguel Peltomaa. Hän toimi myös 25.2.2023 pidetyn UMK-kilpailun viittomakielisenä [selostajana/tulkkina](#).
- c) Totuus- ja sovintoprosessi (tilanne 8.2.2023)

[Valtioneuvoston työryhmä](#) on kokoontunut kahdesti ja tulee jatkossa kokoontumaan kerran kuussa. Ryhmä on tehnyt itselleen työsuunnitelman. Maaliskuussa keskustellaan mallista, jolla psykososiaalinen tuki voidaan toteuttaa. Ehdotus totuus- ja sovintoprosessin toteuttamiseksi on määrä valmistua kesäkuussa.

- d) Ehdotus uudeksi vammaispalvelulaiksi on hyväksytty siihen lausuntokierroksen jälkeen kirjatuin muutoksin eduskunnassa 1.3.2023. Päätös on historiallinen, koska uudessa laissa viittomakielen opetus muuttui subjektiiviseksi oikeudeksi. Kaikki asian käsittelyyn liittyvät asiakirjat löytyvät [eduskunnan verkkosivulta](#). Uusi laki astuu voimaan 1.10.2023.
- e) Thomas Sandholmin elämäkertateos *Syntynyt viittomaan* on julkaistu 9.2.2023. Lautakunta onnitteli häntä lämpimästi kirjan valmistumisen johdosta, ja sen kunniaksi juotiin myös kakkukahvit.

9. § Seuraava kokous.

Seuraava kokous on sovittu pidettäväksi 12.5.2023 klo 10–15 Valkeassa talossa Helsingissä.

10. § Kokouksen päättäminen.

Varapuheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.12.

Vakuudeksi

Mari Virtanen

varapuheenjohtaja

Leena Savolainen

sihteeri

Jakelussa mainitut

Viittomakielten ad hoc -asiantuntijaryhmä

Opetushallitus on asettanut viittomakielten ad hoc -asiantuntijaryhmän vuosille 2023–2026. Ohjausryhmän puheenjohtajiksi Opetushallitus on kutsunut opetusneuvos Susanna Rajalan Opetushallituksesta ja johtaja Kaisa Alanteen Kuurojen Liitto ry:stä ja varapuheenjohtajiksi opetusneuvos Kati Costianderin Opetushallituksesta ja erityisasiantuntija Pirkko Selin-Grönlundin Kuurojen Liitto ry:stä. Asiantuntijaryhmän sihteeritys on kiertävä.

Naisten ja miesten tasa-arvosta annetun lain (206/95) 4 §:n säännöksen huomioon ottaen Opetushallitus on ehdotuksien perusteella asettanut asiantuntijaryhmälle jäseniä ja -varajäseniä. Kiintiösäännöstä poikkeaminen johtuu hyvin kapeasta erityisalasta.

Jäseniksi Opetushallitus on kutsunut seuraavat:

Specialsakkunnig Annika Aalto, Finlands Dövas Förbund (varajäsen Magdalena Kintopf-Huuhka, Finlandssvenska teckenspråkiga r.f.)

Opettaja Pekka Pasanen, Rovala-opisto (varajäsen toiminnanjohtaja Markku Jokinen, Kuurojen Liitto)

Tutkija Leena Savolainen, Kuurojen Liitto (varajäsen tuottaja Riitta Vivolin-Karén, Kuurojen Liitto)

Yksikön päällikkö, opetusneuvos Tommi Siivonen, Opetushallitus (varajäsen oppimateriaalipäällikkö Salla Peltola, Opetushallitus)

Tutkija Päivi Rainò, Humanistinen ammattikorkeakoulu (varajäsen yliopistonlehtori Laura Kanto, Niilo Mäki Instituutti)

Teeman mukaan kokouksiin pyydetään tarvittaessa seuraavia asiantuntijoita:

Opetusneuvos Minna Harmanen, Opetushallitus

Erytisopettaja Jaana Keski-Levijoki, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri

Opetusneuvos Katri Kuukka, Opetushallitus

Opetusneuvos Tarja Leblay, Opetushallitus

Puheenjohtaja Sanna Paasonen, viittomakielten lautakunta

Erytislukuanopettaja Anu Savolainen, Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri

Pääsihteerini Pamela Sarasmo, Viittomakieliasiaain neuvottelukunta

Lehtori Nina Sivunen, Diakonia-ammattikorkeakoulu

Varapuheenjohtaja Mari Virtanen, viittomakielten lautakunta

Opetushallitus korvaa ad hoc -asiantuntijaryhmän jäsenten matkakulut valtion matkustussäännön mukaan. Muita kuluja ei korvata.

Pääjohtaja

Minna Kelhä

Yksikön päällikkö,
Opetusneuvos

Marjo Rissanen

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Opetushallituksen
asianhallintajärjestelmässä.

JAKELU

Ad-hoc -asiantuntijaryhmän jäsenet

TIEDOKSI

Carita Blomqvist, opetusneuvos, Opetushallitus
Paula Merikko, johtaja, Opetushallitus
Jarkko Niiranen, johtaja, Opetushallitus

Viittomakielten lautakunnan sihteeri on tehnyt korjauksen seuraaviin, asettamiskirjeessä mainittuihin nimiin:

- Salla Peltonen -> Salla Peltola

- Suomen viittomakielen lautakunta -> viittomakielten lautakunta